

GOVOR OB 25 – LETNICI ZVEZE POLICIJSKIH VETERANSKIH DRUŠTEV SEVER

Spoštovane policijske veteranke in veterani, spoštovane gospe in gospodje, tovarišice in tovariši, spoštovani minister za notranje zadeve g. Boštjan Poklukar, spoštovana generalna direktorica policije gospa Tatjana Bobnar, spoštovani predstavniki veteranskih in domoljubnih organizacij, predstavniki MNZ in Policije, predstavniki MO in slovenske vojske, spoštovani gostje in drugi prisotni, **v svojem imenu in imenu Zveze policijskih veteranskih društev Sever** vas lepo pozdravljam **ob 25-letnici obstoja in delovanja Zveze policijskih veteranskih društev Sever** oziroma Združenja Sever.

Ob tem mi dovolite, da v naši sredini še posebej pozdravim ustanovitelje Združenja Sever: Vinka Beznika, Franca Bevca, Davorina Bratuša, Antona Bukovnika, Zvonimirja Kelherja, Milana Klemenčiča, Jožeta Kolenca, Konrada Kraška, Stanka Leskovška, Bojana Lunežnika, Francija Povšeta in Andreja Rupnika. **Spoštovani**, njim gre zahvala, da lahko danes praznujemo 25-letnico uspešnega delovanja Združenja Sever. Zato predlagam, da se jim za modro dejanje pred 25-imi leti zahvalimo z močnejšim aplavzom. Hvala vam!

Leta 1994 ste ustanovili društvo, ki je imelo 12 regionalnih odborov in prvi predsednik je bil Davorin Bratuš, ki je svoj mandat podaljšal tudi po reorganizaciji leta 1998, ko je bilo društvo preoblikovano v Zvezo policijskih veteranskih društev Sever, s krajšim imenom Združenje Sever. S tem so se odbori preoblikovali v društva kot pravne osebe, s čimer se je zagotovilo lažje vodenje Združenja Sever preko društev, bistveno lažje pa je bilo uresničevati interese članov – vojnih veteranov na lokalnem nivoju. Nadaljnje spremembe so potekale z združitvijo odbora Koper in Postojne v skupno društvo, enako pa je bilo ustanovljeno skupno društvo za odbor Ljubljana in Ministrstvo za notranje zadeve. Omeniti je potrebno, da je bilo leta 2002 ustanovljeno tudi društvo specialne enote, v letu 2007 pa so se zaradi velikosti Društva Ljubljana iz društva izločili odbori in formirali Policijsko veteransko društvo Sever Zasavje.

V obdobju od leta 2002 do 2010 je Zvezo policijskih veteranskih društev Sever vodil predsednik Milan Horvat, od leta 2010 do 2014 Miha Molan, od leta 2014 do 2018 pa dr. Tomaž Čas, ki Združenje Sever kot predsednik vodim tudi v tem mandatu. Ob tej priložnosti moram povedati, *kaj povedati*, zahvaliti se moram vsem dosedanjim predsednikom, podpredsednikom, generalnim sekretarjem, članom upravnih organov, članom in predsednikom častnega razsodišča in nadzornega odbora ter praproščakom Združenja Sever in vseh društev Sever, za opravljeno delo v prehojen obdobju. In zahvala gre tudi vsem drugim aktivnim članom – policijskim vojnim veteranom za opravljeno delo.

Spoštovani, v obdobju zadnjih petih let po 20-letnici Zveze policijskih veteranskih društev Sever je zveza nadaljevala kot prostovoljna in nepolitična nevladna organizacija, ki je skrbela, da se je dosledno uresničeval in spoštoval novo sprejeti statut in listina vrednot Zveze policijskih veteranskih društev Sever. Prav listina vrednot nam je po sprejetju omogočila, da smo lahko in da lahko v bodoče reagiramo tudi takrat, ko menimo, da država ne ravna po načelu pravne in socialne države ter v nasprotju s strategijo o nacionalni varnosti Republike Slovenije, kakor tudi, če le strategijo napačno koncipira.

Z listino vrednot je Zveza policijskih veteranskih društev Sever nakazala nov pristop civilne družbe in nepolitičnih organizacij k ohranjanju in razvijanju Slovenije kot pravne in socialne države in Slovenije kot strpne in vključujoče družbe, seveda tudi pri ohranjanju javnega dobra, naravnih bogastev in zdravega življenjskega dobrega. V listini vrednot smo zaradi posebne teže izpostavili varstvo človekovih pravic in njihovih temeljnih svoboščin, tovarištvo in solidarnost v okviru zveze, društev in v razmerju do drugih sorodnih veteranskih in domoljubnih organizacij, poudarili pa smo tudi domoljubje in patriotizem ter zagotavljanje ustreznih varnostnih in obrambnih zmogljivosti Slovenije.

Tako smo ustrezno odreagirali ob prodaji nekaterih infrastrukturnih objektov, ob opustitvi kadrovanja v slovensko policijo in pomožno policijo, ob ne odzivanju vlade na pereče kadrovske, materialne in finančne probleme v slovenski policiji, dne 26. 2. 2019 pa je predsednik Zveze policijskih društev Sever sodeloval na predstavitvi predloga resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije, kjer je v svojem referatu kritično spregovoril o prioritetah pri politiki zagotavljanja notranje varnosti, o širjenju pooblastil obveščevalno-varnostne skupnosti pri preprečevanju nasilnega ekstremizma in organiziranja svetov za varnost v okviru katerih bi bilo mogoče organizirati narodno zaščito. Bile pa so ministrstvu za obrambo in ministrstvu za notranje zadeve posredovane pisne pripombe na predlog resolucije.

Vso to obdobje smo utrjevali mesto in vlogo Zveze policijskih veteranskih društev Sever v odnosu do drugih veteranskih in domoljubnih ter njim podobnih organizacij. Pri tem smo se zavzemali za nadaljnje sodelovanje ter utečeno organizacijsko in vsebinsko povezanost ter aktivno in tvorno sodelovali pri delu koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije, še posebej pa z Zvezo veteranov vojne za Slovenijo, ker zastopamo isto zgodovinsko obdobje. Z njimi smo svoja stališča in aktivnosti usklajevali na mnogih sestankih in več delovnih srečanjih, skupaj pa smo organizirali posvetovanja ter druga strokovna in športna srečanja.

Pri tem smo se zavzemali, da je bila strokovna in širša javnost na dopadljiv in sprejemljiv način seznanjena z dejanskimi in resničnimi aktivnostmi veteranov vojne za Slovenijo '91 v času demokratičnih procesov v Sloveniji in o pripravah ter neposrednih aktivnostih v

vojni za osamosvojitve Slovenije, javnost pa je bila seznanjena tudi s sedanjim delovanjem zveze oziroma Združenja Sever. Pri tem smo aktivnosti v obdobju 1989 – 1991 prikazovali in opisovali v različnih publikacijah, ki so nastale na podlagi uradnih dokumentov in objektivnih pričevanj udeležencev vojne za Slovenijo. Smo pa v svojih javnih nastopih vedno odgovorili, kadar je bilo to potrebno, ko so nekateri potvarjali posamezne osamosvojitvene procese in ko so potvarjali zgodovino in dogodke, ki so nas v prejšnjem stoletju pripeljali do samostojne, neodvisne in suverene Republike Slovenije.

V opisovanem obdobju smo bistveno izboljšali sodelovanje z Vlado Republike Slovenije, Državnim zborom Republike Slovenije, Državnim svetom Republike Slovenije in nekaterimi ministrstvi, ki so nam glede na naše področje delovanja bližji. Tukaj moram izpostaviti izredno dobro sodelovanje z ministrstvom za notranje zadeve in policijo ter ministrstvom za obrambo. Naj pri tem omenim vsaj sledeče:

- na sestankih s predsednikom vlade ter ministrom za finance smo dosegli, da nam država ponovno plačuje dopolnilno zdravstveno zavarovanje in da je država za 100% povečana sredstva za delo veteranskih in domoljubnih organizacij oziroma za sofinanciranje dejavnosti nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju vojnih veteranov;
- Zveza policijskih veteranskih društev Sever in Zveza veteranov vojne za Slovenijo sta predlagali poslankam in poslancem Državnega zbora, da storijo vse, da ohranimo našo Slovenijo **suvereno**, v skupnosti enakopravnih in demokratičnih evropskih narodov. In na naš predlog je Državni zbor razglasil 25. oktober za državni praznik **Dan suverenosti**, ki je sedaj za veteranke in veterane ter državljanke in državljane prazničen in slavnosten dan, ko smo si po stoletjih boja izborili suvereno državo Republiko Slovenijo;
- prav zaradi boljšega financiranja smo nabavili mnogo novih veteranskih uniform članom – vojnim veteranom in opremili praporščake ter za njih predlagali nova priznanja, ki so jim bila v letu 2018 prvič tudi na svečan način podeljena;
- intenzivno smo začeli s pripravo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojnih veteranih in ga pripeljali do te stopnje, da je bil 1. 3. 2018 že uvrščen na dnevni red Državnega zbora RS, vendar ni doživel obravnave zaradi odstopa predsednika vlade. Zato smo takoj po imenovanju nove vlade v jeseni leta 2018 nadaljevali z aktivnostjo za sprejem sprememb in dopolnitev zakona. Bili smo pri predsedniku vlade, ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in vseh poslanskih skupinah koalicije, Levice in NSi, kjer je bila izražena podpora, da nadaljujemo postopek preko podpisov poslanskih skupin;

- organizirali in izvedli smo predavanja na vseh policijskih upravah v Sloveniji za vse starešine in policiste ter kandidate za policiste s temo: »*Vloga in delovanje organov za notranje zadeve v obdobju osamosvajanja in vojni za Slovenijo '91*«;
- s sedmimi referati smo 16. novembra 2017 sodelovali v Državnem svetu Republike Slovenije na posvetu z naslovom: »Nastanek in razvoj Slovenske teritorialne obrambe – del nacionalne vojaške tradicije« in sicer na omizju: »Milica v sistemu vojaške obrambe v Sloveniji«;
- organizirali in izvedli smo predavanje za vodstvo generalne policijske uprave in vodstva vseh policijskih uprav s temo: »*Razvoj in organiziranost milice do leta 1990 in njena vloga v sistemu vojaške obrambe*«.

Letos policijski veterani s ponosom praznujemo 30. obletnico akcije Sever in 25-letnico delovanja Združenja Sever, ki si je ime izbralo po akciji Sever. Pred tridesetimi leti smo bili kot delavci organov za notranje zadeve in miličniki eden ključnih nosilcev aktivnosti za preprečitev politične manifestacije jugoslovanskih centralističnih sil v Ljubljani, katere cilj je bil ustvariti izredne razmere in odstaviti takratno republiško vodstvo. Tako smo zaščitili demokratične procese v Sloveniji in na ta način omogočili najprej sprejem zakona o političnih strankah, izvedbo demokratičnih volitev ter nastanek samostojne, neodvisne in suverene države Republike Slovenije.

Oba jubileja bomo počastili ob podpori predsednika vlade RS Marjana Šarca, kot častnega pokrovitelja in slavnostnega govornika na osrednji slovesnosti ob 30. obletnici akcije Sever. V ta namen bomo organizirali številne prireditve in aktivnosti, s katerimi bomo javnost seznanjali z dogodki in vlogo takratnih organov za notranje zadeve, milice in članov Združenja Sever v procesu nastanka samostojne Republike Slovenije.

Osrednje aktivnosti za počastitev obeh obletnic bodo: izdaja priložnostne revije, današnja svečana akademija, okrogla miza, ki je bila dne 21. 3. 2019 na Mestni občini Ljubljana o akciji »Sever« oziroma o aktivnostih milice ob prvi napovedi »mitinga resnice« za 25. marec 1989, priprava premične razstave ob 30. obletnici akcije Sever in svečana akademija ob 30. obletnici akcije Sever v Slovenskem narodnem gledališču Maribor. Vse te prireditve in dogodke pa bodo spremljale tudi nekatere druge aktivnosti.

Tudi naslednja leta nas čakajo pomembne aktivnosti, saj se bomo morali leta 2020 posvetiti 30. obletnici projekta Manevrska struktura narodne zaščite skupaj z Zvezo vojnih veteranov Slovenije, leta 2021 pa 30. obletnici vojne za Slovenijo, Dnevu državnosti in Dnevu suverenosti. Čakajo pa nas tudi druge naloge in aktivnosti, tako da nam ne bo zmanjkalo dela.

Upam, da smo blizu času oziroma obdobju, ko ne bo več potrebno dokazovati, kaj se je dogajalo v preteklosti in da naša preokupacija ne bodo le proslave in obiskovanje grobov, temveč da se bomo vse več obračali v prihodnost in v veteranskih in domoljubnih organizacijah začeli več razmišljali o naši viziji. Ta vizija mora biti usmerjena ne le v ohranjanje spomina na prehojeno pot, temveč mora zagotavljati ohranjanje vseh vrednot vojnih veteranov in domoljubje, tudi v prihodnosti.

Zato moramo že danes bolj aktivno te vrednote prenašati na mlade in tiste, ki že sodelujejo v naših organizacijah in niso vojni veterani, so pa pripravljene vrednote vojnih veteranov in domoljubje še naprej negovati in ohranjati v opomin tistim, ki so povzročali mnogo gorja slovenskemu narodu in zahvalo tistim, ki so v moriji 20. stoletja uspeli v različnih zgodovinskih obdobjih in dokončno leta 1991, zagotoviti neodvisno, samostojno in suvereno Republiko Slovenijo.

Spoštovani, za opisano vizijo, ohranjanje ugleda in poslanstvo vojnih veteranov si je potrebno vzeti čas, zato vabim vse člane združenja, da tudi vi skrbite za opisano vizijo ter naš ugled in poslanstvo tam, kjer je to mogoče in da dogodke iz preteklosti razlagamo na podlagi verodostojnih dokumentov in na objektivni način, hkrati pa mora biti razlaga nepristranska, sprejemljiva in dopadljiva za strokovno in širšo javnost, predvsem pa za mladino oziroma naše zanamce, da bodo nadaljevali naše poslanstvo in uresničevali našo vizijo ter skrbeli za mir.

Ob praznovanju 25-letnice Zveze policijskih veteranskih društev Sever, vsem policijskim veterankam in veteranom ter podpornim in drugim članom naše zveze, čestitam ob pomembnem jubileju in vam želim veliko prijetnih trenutkov ob naših druženjih. Torej druženjih, kjer ohranjamo spomin na osamosvojitvene procese in vojno za samostojno Slovenijo, hkrati pa je to tudi priložnost za izmenjavo mnenj in dajanje pobud članic in članov za še boljše ter učinkovitejše delo zveze, policijskih veteranskih društev in njihovih odborov širom po Sloveniji.

Hvala za pozornost.

Ljubljana 25. 3. 2019

dr. Tomaž Čas

Predsednik Združenja Sever